

Deleuziškasis virtualumas Jurgio Baltrušaičio meno istorijos vizijoje

Santrauka

Jurgio Baltrušaičio meno istorijos darbai atskleidžia daugialypę laiko sampratą, kuria siekiama parodyti, kaip meno formos išgyvena nuolatinį pabudimų ir sugrįžimų ciklus. Straipsnyje pasitelkiama Gilles'io Deleuze'o virtualumo sąvoka Baltrušaičio laiko koncepcijos ir tyrimo metodologijos aptarimui. Deleuze'o požiūris taip pat metė iššūkį klasikinėms paradigms – tai leidžia gretinti autorių idėjas. Deleuze'o virtualumo sampratai būdinga ontologinė sche-

ma, kuri apima atminties ir anachronizmo elementus, o tai koreliuoja su Warburgo ir Baltrušaičio tyrimų metodologija. Baltrušaičio ir Deleuze'o požiūriai turi sąsajų ir su Henri Bergsono virtualumo kaip praeities liekanos samprata. Straipsnyje atskleidžiama, kad Baltrušaičio meno istorijos tyrimuose vartojamos sąvokos – liekana, anachronizmas ir deformacija – funkcionuoja panašiai kaip Deleuze'o aktualizuota ontologinė virtualumo samprata.

Esminiai žodžiai: Baltrušaitis, Deleuze'as, anamorfozė, anachronizmas, virtualumas, liekana, Bergsonas, Warburgas